

DOMEL



OKOLJSKO POROČILO
za leto 2015



OKOLJSKO POROČILO za leto 2015

Vsebina

Nagovor uprave	3
Predstavitev podjetja, vizija, poslanstvo	4
Družbena odgovornost	8
Okoljski vidiki	9
Voda	10
Toplota	12
Odpadki	13
Energetska učinkovitost izdelkov	16
Okoljski programi	19

NAGOVOR UPRAVE



Spoštovani,

trajnostno zgodbo v Domelu pišemo že 70 let. Usmerjeni v prihodnost zagotavljamo kakovostna delovna mesta, smo družbeno odgovorni in zapisani trajnostnemu razvoju. Varstvu okolja posvečamo posebno pozornost. Sistematičen pristop k ravnanju z okoljem že od leta 2003 vodimo z uporabo standarda ISO 14001. V teh letih smo storili veliko korakov k varovanju okolja: zmanjšali smo izpuste v okolje, porabo električne energije in vode ter količino komunalnih odpadkov.

Največji vpliv imamo s svojimi izdelki, ki jih razvijamo in proizvajamo. Domelovi elektromotorji so iz generacije v generacijo lažji, tišji, porabijo manj energije, ob tem pa izredno zanesljivi in s tehničnimi karakteristikami vodilni na svetu. Še posebno energetsko učinkoviti so motorji programa EC-pogonov za prezračevalne sisteme. Z letno uporabo proizvedenih motorjev končni uporabniki prihranijo glede na klasične pogone z asinhronskimi motorji 140 GWh električne energije, kar predstavlja 84 000 ton manj izpustov toplogrednih plinov v ozračje letno.

V poročilu vam z veseljem predstavljamo dosežke in trende ravnanja z okoljem.

Jožica Rejec
predsednica uprave Domel Holding, d.d.

0 PODJETJU

Predstavitev podjetja

Domel je globalni proizvajalec elektromotorjev in sesalnih enot s 60-odstotnim deležem na evropskem trgu ter eden vodilnih svetovnih proizvajalcev. Postajamo tudi vedno bolj prepoznaven in cenjen dobavitelj EC-sistemov in komponent za avtomobilsko industrijo. Povečevanja tržnega deleža in ohranjanja dobrega tržnega položaja ne bi zmogli brez znanja in hitrega prilagajanja novim spoznanjem. Kakovost, zanesljivost, fleksibilnost, inovativnost in ekološka ozaveščenost so lastnosti blagovne znamke Domel, ki kupcem vzbujajo interes za vzpostavitev dolgoročnega partnerstva z rešitvami, usmerjenimi v prihodnost in temelječimi na znanju. Večina poslovnih partnerjev z Domelom sodeluje že več desetletij. S proizvajalcem Electrolux, ki je številka ena v proizvodnji bele tehnike, smo mednarodno pogodbo sklenili že leta 1974 in sodelovanje traja še danes. Imamo lastno proizvodnjo, opremljeno s sodobno opremo za visoko produktivnost. Raziskovalno-razvojna dejavnost, tehnološki procesi in sodobna informatika podpirajo celoten poslovni proces, ki omogoča učinkovito fleksibilnost in popolno sledljivost potrebam trga ali posameznega kupca.



Sistem vodenja kakovosti in okolja

Domel deluje po zahtevah mednarodnih standardov kakovosti in okolja. To dokazujemo s pridobljenimi certifikati naslednjih standardov:

- ISO 9001 – sistem vodenja kakovosti,
- ISO 14001 – ravnanje z okoljem,
- ISO/TS 16949 – avtomobilska industrija,
- ISO 13485 – medicinski pripomočki.

ISO 14001 je mednarodni standard, ki je učinkovito orodje za ravnanje z okoljem in trajnostni razvoj organizacij. Domel je prvi certifikat ISO 14001 pridobil že leta 2003, v letu 2015 pa je potekala recertifikacijska presoja, v kateri so presojevalci iz presojevalske hiše Bureau Veritas preverili primernost in skladnost našega sistema ravnanja z okoljem. Presojo smo uspešno zaključili in prejeli nov certifikat ISO 14001 za obdobje naslednjih treh let.



TEMELJNA NAČELA

Poslanstvo, vizija in vrednote so naši skupni smerokazi za doseganje trajnostnega razvoja.

Poslanstvo

Domel je družbeno odgovorno podjetje. Kot globalni razvojni dobavitelj dovršenih rešitev elektromotornih pogonov in komponent, zasnovanih na lastnih inovativnih tehnologijah, omogočamo rast in trajnostni razvoj skupine Domel. S tem zagotavljamo kakovostna delovna mesta v širšem okolju.

Vizija

Smo globalni razvojni dobavitelj EC-sistemov in komponent ter ohranjamo vodilni razvojni položaj na trgu sesalnih enot.

Vrednote

- ustvarjalnost in ambicioznost,
- odgovornost in gospodarnost,
- spoštovanje in sodelovanje,
- skrb za stranke in zaposlene,
- pripadnost.



OKOLJSKA POLITIKA

Čisto, urejeno in zdravo okolje je naše bogastvo tako kot delovna mesta, ki jih s svojo dejavnostjo zagotavljajo družbe Domel. Vse to želimo ohraniti z načeli trajnostnega razvoja, izboljševati in zapustiti prihodnjim generacijam. Vsi zaposleni smo odgovorni za stalno okolju prijazno delovanje.

To izvajamo in dokazujemo, tako da:

- spremljamo in upoštevamo zakonske zahteve, zahteve kupcev in druge zahteve, na katere smo v Domelu pristali in so povezani z našimi okoljskimi vidiki;
- z usposabljanjem in komuniciranjem dvigujemo okoljsko zavest vseh zaposlenih in drugih, ki delajo za Domel ali v njegovem imenu;
- sistematično prepoznavamo, zmanjšujemo, preprečujemo in odstranjujemo negativne vplive dejavnosti na okolje;
- razvijamo in proizvajamo okolju prijazne izdelke, pri čemer dajemo prednost materialom in tehnologijam, ki gospodarno izrabljajo naravne vire in zmanjšujejo porabo energije pri delovanju;
- komuniciramo in učinkovito sodelujemo z lokalno skupnostjo, upravnimi organi in drugimi zainteresiranimi strankami.



Družbena odgovornost

Družbena odgovornost Domela je celosten uravnotežen trajnostni razvoj podjetja, ki vključuje zaposlene, kupce, dobavitelje, lastnike, lokalno okolje in javnosti. Domel deluje na temelju sprejetih vrednot, močni tradiciji in z lastno kulturo podjetja.

Prizadeva si za odličnost in visoko stopnjo konkurenčnosti na globalnem trgu. Deluje transparentno. Podjetje skrbi za stalno rast zaposlenih in rast blagovne znamke. Močan razvoj v sodelovanju s kupci in raziskovalnimi ustanovami ustvarja najboljše rešitve za trg. Izdelki so energijsko učinkoviti in vsaka nova generacija izdelkov porabi manj materiala. Konkurenčnost temelji tudi na lastnih visoko razvitih, okolju neškodljivih tehnologijah, robotizaciji in sistemu inoviranja vseh zaposlenih.

Domel sodeluje tudi z lokalno skupnostjo. Zmerna rast in stalno napredovanje podjetja že pol stoletja zagotavlja okrog 1000 delovnih mest, kar je polovica v Občini Železniki. To dejstvo nalaga Domelu svojevrsten vidik družbene odgovornosti.



OKOLJSKI VIDIKI

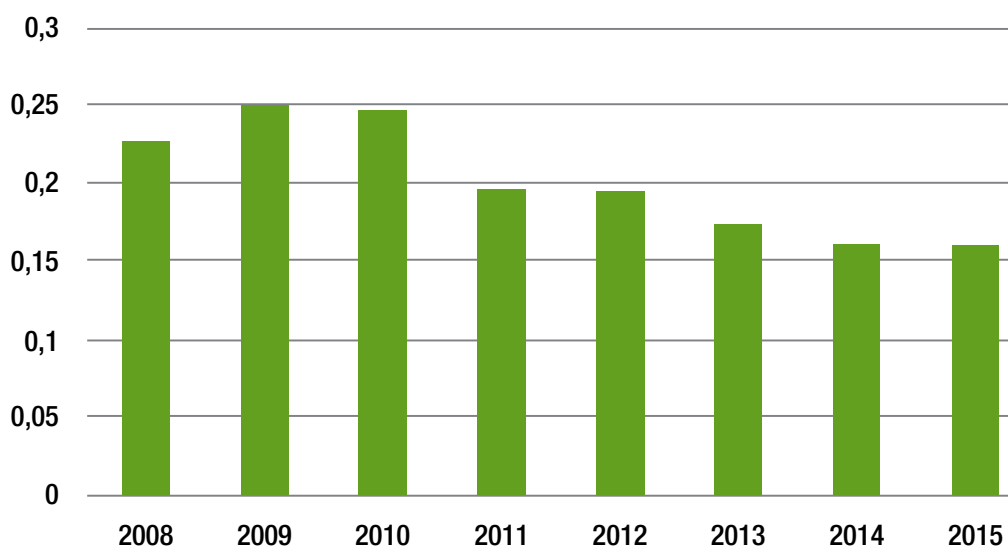
ELEKTRIČNA ENERGIJA

Poslovni izid podjetja je odvisen tudi od upoštevanja okoljskih vidikov. S pravilnimi odločitvami se lahko ekonomski in okoljski cilji dopolnjujejo. Za doseg cilja je treba upoštevati kakovost življenja in okolja. Trajnost ima strateški pomen ter je povezava ekonomske trajnosti z ekološko in tudi z družbeno trajnostjo. Podjetje mora na vseh treh področjih delovati enako zavzeto. V okoljskem poročilu se vidi uravnoteženost delovanja in uspešnosti na ekonomskem, okoljskem in socialnem področju.

Z različnimi meritvami se obvladuje tveganje, izboljša se učinkovita raba in s povratno informacijo poveča racionalno vedenje.

Leto	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
KWh/€	0,22	0,25	0,24	0,19	0,19	0,17	0,16	0,16

Poraba električne energije (KWh / €)



VODA

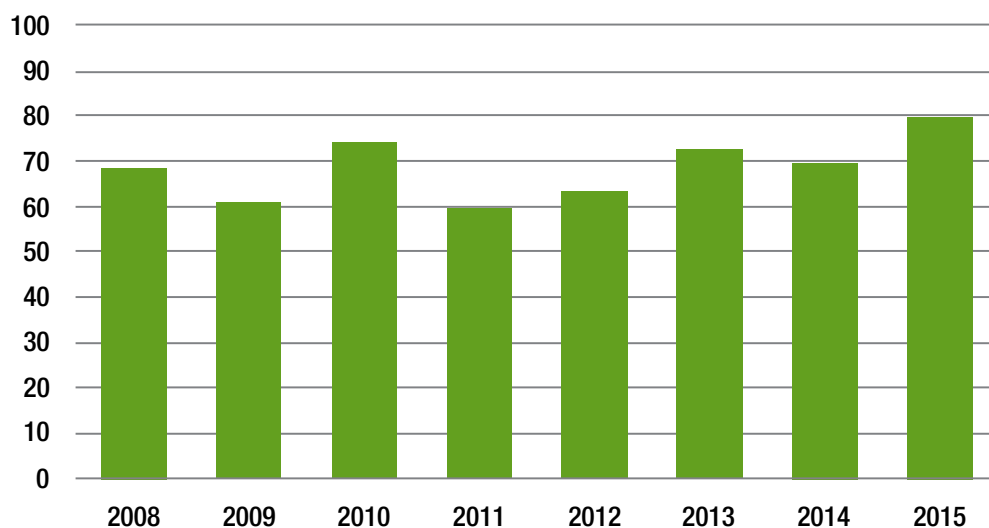
Cilj je zmanjšati porabo in onesnaženost vode. To dosegamo s tehnološkimi procesi, prijaznimi do okolja. Voda, ki se uporablja za hlajenje delovnih procesov, je fizično ločena od teh in se s tem ne onesnažuje.

Poraba vode na lokaciji Otoki

Poraba vode se je zaradi okvar pri obnovi upravne stavbe in menjavi premera števca (od septembra do novembra) v primerjavi s prejšnjimi leti povečala, čeprav smo v orodjarni vse hladilne sisteme na eroziji iz pretočnih spremenili v zaprte.

Leto	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1000 m ³	69	62	74	60	63	73	69	80

Poraba vode (1000 m³)



Odpadne vode

Z monitoringom spremljamo kakovost odpadnih voda. Pri industrijski odpadni vodi poleg osnovnih parametrov analiziramo tudi snovi, ki jih v odpadni vodi pričakujemo glede na naravo proizvodnje. V spodnji tabeli sta tako baker in cink.

Spodnja tabela prikazuje meritev odpadne vode v letu 2015. Vse meritve odpadnih voda v letu 2015 so daleč pod zakonsko predpisanimi vrednostmi.

PARAMETER	ENOTA	MDK	Meritev 1	Meritev 2	Meritev 3	Meritev 4
pH vrednost		6,5 do 9	8,1	8,1	8,2	8
Neraztopljene snovi	mg/l	80	<5	7,7	<5	<5
Usedljive snovi	mg/l	0,5	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
Strupenost	SD	6	1	1	1	1
KPK – kemijska potreba po kisiku	mgO ₂ /l	400	<30	31	<30	<30
BPK5 – biološka potreba po kisiku	mgO ₂ /l	40	<5	6	<5	<5
AOX – Absorbiljivi organski halogeni	mgCl/l	1	0,02	0,49	0,1	0,02
Baker	mg/l	0,5	0,16	0,02	0,03	0,08
Cink	mg/l	2	1,3	0,21	0,21	0,2

p.m.z.: pod mejo zaznavnosti

MDK: meja dopustne koncentracije

KPK: kemijska potreba po kisiku

AOX: absorbiljivi organski halogeni

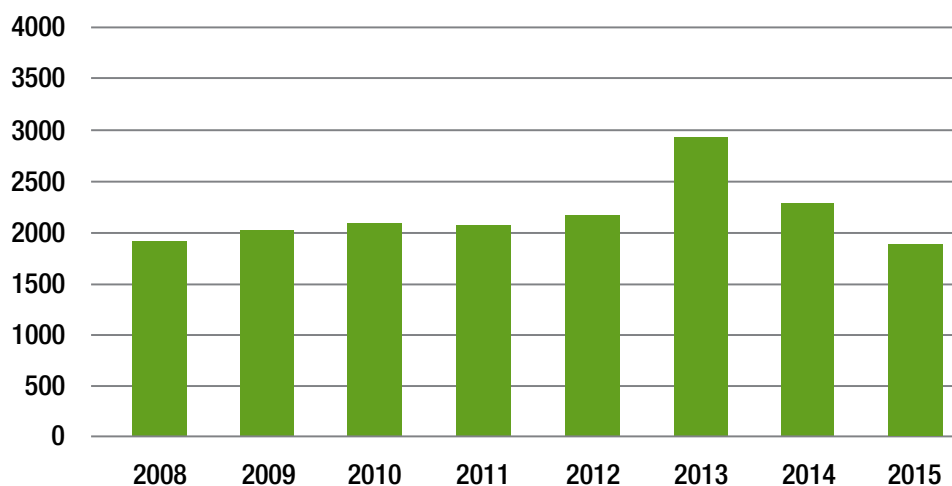
TOPLOTA

Poraba toplote na lokaciji Otoki

V jesenskih mesecih smo prenovili glavno toplotno postajo. Vzpostavili smo CNS za ogrevalni sistem. To nam je omogočilo optimizirati ogrevanje in izkoriščanje odpadne toplote kompresorske postaje. Toplotno smo prenovili tudi upravno stavbo. Rezultati vseh teh ukrepov se izražajo v manjši porabi toplotne energije.

Leto	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
MWh	1937	2006	2065	2031	2135	2910	2265	1894

Poraba toplotne energije (MWh)



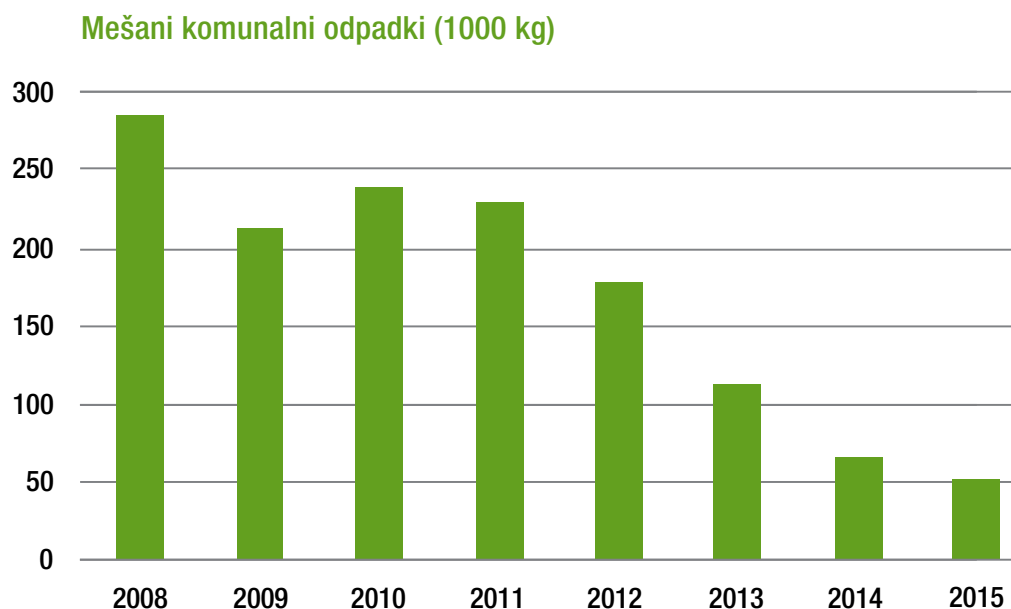
ODPADKI

Statistika odpadkov je izračunana za lokacijah Otoki in Na Plavžu. Odpadki Na Plavžu (razen bioloških odpadkov) se vozijo na lokacijo Otoki. Količina koristnih odpadkov se je povečala zaradi povečanja proizvodnje.

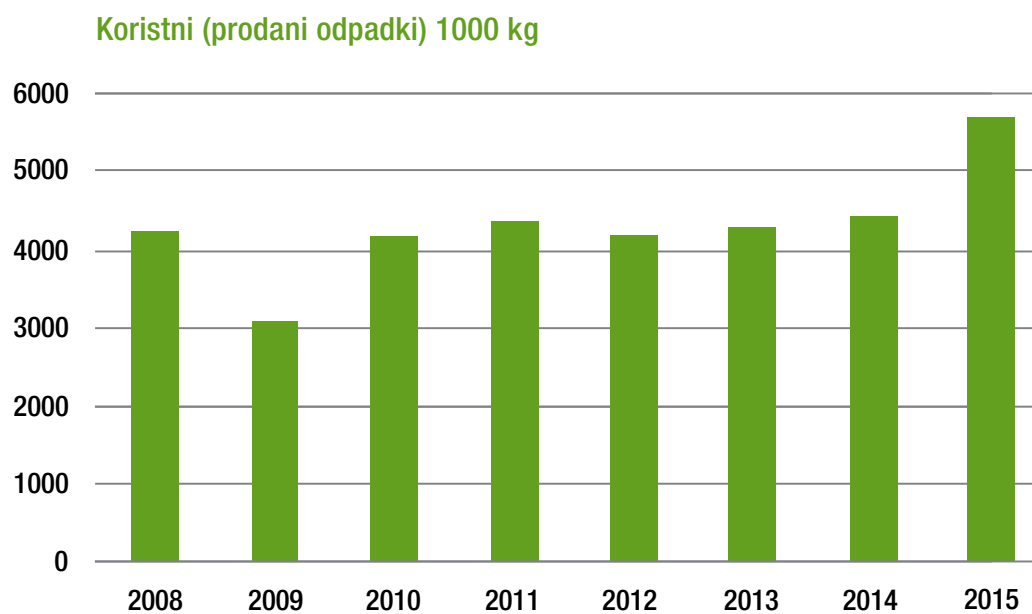
Komunalni odpadki

Količina mešanih komunalnih odpadkov, ki so največji strošek in najbolj onesnažujejo okolje, se zmanjšuje, tudi zaradi ozaveščenja zaposlenih.

Leto	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tona	281	216	240	233	177	112	66	51



Leto	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tona	4196	3110	4186	4358	4187	4245	4365	5707



EMISIJE V OKOLICO

Meritve po Pravilniku o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaženja ter o pogojih za njegovo izvajanje je opravil IVD Maribor.

Meritve emisij v okolico so bile leta 2015 izvedene na lokacijah Otoki in Reteče. V času meritve so bile izmerjene emisijske vrednosti skupnega prahu in celotnih organskih snovi, razen organskih delcev, izraženih kot celotni ogljik (TOC). Meritve so bile nižje od mejnih emisijskih vrednosti, ki veljajo za posamezno vrsto emitirane snovi v zrak.

Lokacija Na Plavžu nima več izpustov v zrak (sprememba delovnega postopka), zaradi tega tudi meritve niso več potrebne.

MNENJE ZAINTERESIRANE JAVNOSTI

V letu 2015 nismo imeli pritožb javnosti.

Pritožba krajanov Reteč, iz leta 2014, za napačno usmerjena tovorna vozila je bila izvedena v letu 2015. Direkcija Republike Slovenije za ceste je na podlagi elaborata postavila usmerjevalne table.

ENERGETSKA UČINKOVITOST IZDELKOV TER PROCESOV

V letu 2015 je potekala industrializacija nove generacije sesalnih enot 458. Sesalna enota ima v primerjavi s predhodnimi generacijami do 30 % manj vgrajenega materiala za enako moč in do 5 % višje izkoristke. Z januarjem 2016 so se začele izdelovati serije na avtomatizirani montažni liniji ML13 in se pričakuje postopen porast proizvodnje do popolne zasedenosti kapacitet, ki je predvidena za leto 2017. Sredi leta bosta začeli obratovati tudi avtomatska rotorska in statorska linija. Z višjo stopnjo avtomatizacije pričakujemo višjo zanesljivost produktov in posledično tudi manj izmeta v samem proizvodnem procesu.

V preteklem letu se je zaključila tudi industrializacija elektronsko komutirane sesalne enote 729, namenjene zahtevnejšim aplikacijam za mokro in suho sesanje. Prednost te družine je predvsem v doseganju tudi do 5-krat daljših življenjskih dob, kot so primerljive klasične sesalne enote. Za doseganje najvišjih izkoristkov na področju sesalnih enot pa smo začeli tudi razvoj na velikoserijski elektronsko komutirani sesalni enoti 758. Cilji za to enoto so bili celotni izkoristki > 55 % in bodo ustrezali zahtevam najvišjega energijskega razreda A+++, ki bo septembra leta 2017 uveden v EU. Prvi prototipi dosegajo izkoristke 57 %, kar so trenutno najvišji poznani izkoristki.



Elektronsko komutirana SE 729 za suho in mokro sesanje.

Razvoj novih in optimizacija obstoječih produktov v smeri njihovih večjih izkoristkov ter zmanjševanje porabe surovin in energentov so se nadaljevali tudi v preostalih Domelovih produktnih programih. Izpostaviti je treba predvsem razvoj novih elektronsko komutiranih pogonov iz družine 771, namenjenih različnim aplikacijam v beli tehniki in klimatizaciji. Dokončanje industrializacije in začetek proizvodnje sta predvidena sredi leta 2016.

Zaradi zmanjševanja vplivov izdelkov na okolje smo v letu 2015 nadaljevali aktivnosti v zvezi z ravnanjem z izdelki ob koncu uporabnega cikla izdelka. Zato smo za stranke, ki so večinoma podjetja, pripravili navodila za razgradnjo izdelkov. Raziskave v smeri okoljsko sprejemljivejših produktov smo razširili še na začetno fazo izbora in po potrebi samega razvoja bolj reciklabilnih oziroma razgradljivih vhodnih surovin.

ODSTRANITEV ČISTILNE NAPRAVE STARE LAKIRNICE V RETEČAH

Odstranili smo čistilno napravo, zgrajeno za potrebe lakiranja kuhalnikov, v Retečah. Zlasti zaradi žveplene kisline smo za odstranitev najeli podjetje Kemis, ki je postopek izpeljalo po zakonodajnih zahtevah. Odstranili so tudi opremo lakirnice z vsemi kadmi in napeljavami, ki jih je podjetje Kemis tudi odpeljalo. Zahteva podjetja Kemis je bila tudi požarna straža, ki so jo zagotovili gasilci iz Škofje Loke.



Čistilna naprava v Retečah.



Požarno stražo so zagotovili gasilci iz Škofje Loke.

OKOLJSKI PROGRAMI

ZAKLJUČENI IN ODPRTI OKOLJSKI PROGRAMI V LETU 2015

Naslov programa	Okoljski vidik	Stanje 2015
Zamenjava sijalk zunanje razsvetljave na lokaciji Na Plavžu	Razsvetljava	Zunanjo razsvetljavo uskladiti s predpisom o svetlobnem onesnaževanju z zamenjavo sijalk. Prestavljeno do uskladitve z videonadzorom objekta.
Prenova EX električne napeljave v skladišču nevarnih snovi	Nevarne snovi	Izvedena pridobitev ponudb in naročilo izvajalcu.
Zmanjševanje količin in uporabe nevarnih snovi	Nevarne snovi	Nadomestitev absorberja z Gamo krpami, pranje odpadnih rokavic.
Odstranitev čistilne naprave na lokaciji Reteče	Nevarne snovi	Čistilna naprava opuščene programa v obratu Reteče je vsebovala večjo količino žveplene kisline in drugih nevarnih snovi. Odstranitev je bila ustrezno izvedena v mesecu oktobru.
Odstranitev lakirnice na lokaciji Na Plavžu	Nevarne snovi	Zaradi prenosa procesa lakiranja na dobavitelja so se prostori lakirnice preuredili v proizvodne prostore.
Energetska prenova upravne stavbe	Energija	Energetska prenova upravne stavbe je bila končana oktobra 2015. Objektu se je bistveno izboljšala energetska učinkovitost pri porabi toplotne in hladilne energije.
Odstranitev javljalnikov z radioaktivnim sevanjem	Nevarne snovi	Odstranitev radioaktivnih snovi in opustitev meritev sevanja javljalnikov. Zamenjava z okolju prijaznimi materiali. Izvedeno v novembru 2015.
Glavna toplotna postaja	Energija	Z regulacijsko in strojno posodobitvijo smo zmanjšati porabo toplotne energije.
Strelovod	Požar	Popraviti in dodelati strelovodno napeljavo. Pridobljena je ponudba. Izvedba v letu 2016.



Trajnostne inovativne rešitve

Domel Holding, d.d.
Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija,
tel.: +386 4 51 17 100,
info@domel.com, www.domel.com

Okoljsko poročilo za leto 2015

Vsebinska zasnova: Domel marketing, Leto: julij 2016.

Priprava gradiva: Jožica Rejec, Romana Lotrič, Andrej Šuštar, Jože Prezl, Rok Pfajfar, Barbara Bertoncelj, Janez Rihtaršič.

Pregled in potrditev poročila: Aleš Markelj, predstavnik vodstva za okolje.

Oblikovanje: Nina Drol.

Foto: Arhiv Domel, Andrej Tarfila.

Za dodatna vprašanja glede okoljskega poročila se lahko obrnete na:

Služba za varstvo pri delu in varovanje okolja

Tel: +386 4 51 17 147

joze.prezl@domel.com

